

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет дошкільної і початкової освіти
Кафедра дошкільної освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

з теми

**РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Студентки: 2 курсу МДПЛЗ групи

Галузі знань: 01 Педагогічна освіта

Спеціальності: 012 Дошкільна освіта. Логопедія

Логоша Богдана Михайлівна

Науковий керівник: професор, доктор пед. наук Крутій К. Л.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: _____ ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Проблема розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку в психолого-педагогічній літературі	7
1.2. Психолого-педагогічні особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей середнього дошкільного віку	17
1.3. Запровадження театралізованої діяльності як засобу розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку	25
РОЗДІЛ 2. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ... 30	
2.1. Опис експериментального дослідження.....	30
2.2. Дослідження рівнів розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку (за результатами констатувального експерименту).....	46
2.3. Обґрунтування педагогічних умов розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку за допомогою театралізованої діяльності.....	60
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Одним з провідних підходів системи освіти є компетентнісний підхід як до розвитку особистості, так і до процесу її навчання і виховання. Компетентнісний підхід розглядається як спрямованість навчально-виховного процесу в освітньому навчальному закладі на досягнення кінцевих результатів, якими є сформованість відповідних компетенцій і компетентностей. Розвиток мовлення в системі дошкільної освіти завжди посідає чільне місце, що відобразалося в усіх програмах навчання і виховання дітей.

Мовленнєва діяльність дошкільника є унікальним та складним процесом, що взаємопов'язаний із психічними, комунікативними, інтелектуальними, понятійними можливостями дитини, її мисленням та здатністю гармонійно взаємодіяти із навколишнім світом. Базовий компонент дошкільної освіти визначає мовленнєву компетентність як здатність дитини продукувати власні звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. Складовою мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку є опанування зв'язним мовленням.

Дослідженню зв'язного мовлення приділялась увага у різноманітних психолінгвістичних та лінгводидактичних наукових джерелах. Психологічна природа зв'язного мовлення, її механізми та процес становлення розглядалися в низці досліджень Л. Калмикова, Л. Кардаш, Т. Кириченко, С. Куранова, Е. Барент (E. Varendt), Е. Сапір (E. Sapir), Дж. Седвай (J. Sedivy), Л. Вygotsky (Л. Виготського) та інші. У дослідженнях означених вчених виокремлено психологічні засади виникнення та розвитку зв'язного мовлення, комунікативні аспекти мовленнєвої діяльності особистості, чинники, що впливають на розвиток зв'язного мовлення суб'єкта. Зв'язне мовлення розвивається упродовж всього дошкільного дитинства. Проте найбільша сенситивність його розвитку припадає на середній дошкільний вік.

Лінгводидактичні аспекти розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку досліджували А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Гобунова, Г. Васьківська, М. Вашуленко, К. Крутій, Т. Хома, та інші вчені. Так, у наукових доробках А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, схарактеризовано особливості розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку, зазначено умови його якісного збагачення, пропонуються методи, прийоми засоби розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку.

Серед засобів художньо-мовленнєвої діяльності дітей середнього дошкільного віку вирізняється театралізована діяльність. Дослідженню впливу театралізованої діяльності на мовленнєвий розвиток дітей середнього дошкільного віку здійснювали такі вчені: А. Богуш, А. Зозуля, Н. Гавриш, О. Ляховець та інші. У наукових доробках А. Богуш, вказано, що театралізована діяльність дозволяє вирішувати низку освітніх завдань, з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку. Під час здійснення театралізованої діяльності відбувається вдосконалення граматична правильність мовлення, активізується лексикон дитини, поліпшується звукова культура мовлення, її інтонаційна виразність, вдосконалюється діалогічне та монологічне мовлення дітей. Проте застосування театралізованої діяльності як засобу розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку залишається недостатньо дослідженим.

Аналіз бібліографічних джерел щодо застосування театралізованої діяльності як засобу розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку підтверджує існування суперечностей між класичними засобами розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку між потребою у нових інструментах, що відповідають сучасним умовам життя та індивідуальними мінливими потребами кожного вихованця та консервативністю традиційного освітнього процесу, орієнтованого на дитину із низьким та середнім рівнями мовленнєвого розвитку; потребою вихователя в оновленні лінгводидактичних знань, прагненням до набуття передового педагогічного досвіду, з одного боку, й відсутністю досліджень щодо застосування театралізованої діяльності як

засобу розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку. Актуальність дослідження, соціальна значущість і недостатнє його науково-теоретичне обґрунтування зумовили вибір теми нашого дослідження **«Розвиток зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку засобами театралізованої діяльності»**.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні шляхів розвитку зв'язного мовлення у дітей середнього віку засобами театралізованої діяльності.

Об'єкт дослідження – розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – обґрунтування педагогічних умов розвитку зв'язного мовлення у дітей середнього віку засобами театралізованої діяльності.

Відповідно до мети було визначено такі **завдання** дослідження:

- 1) проаналізувати проблему розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку в психолого-педагогічній літературі;
- 2) обґрунтувати запровадження театралізованої діяльності як засобу розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку
- 3) дослідити рівні розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку;
- 4) обґрунтувати педагогічні умови розвитку зв'язного мовлення дітей середнього дошкільного віку за допомогою театралізованої діяльності;

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз, синтез, систематизація, класифікація, порівняння, узагальнення (опрацювання теоретичних джерел із проблеми, опис процесу дослідження та узагальнення одержаних результатів) з метою систематизації теоретичних матеріалів з проблеми дослідження; *емпіричні* – діагностичні ситуації, методи обробки та інтерпретація результатів дослідження.

Апробація результатів магістерської роботи відбулась на таких конференціях:

1. Логоша Б. М. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дошкільнят. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 6-7 липня 2022 р.)* / за ред. Н. О. Пахальчук; О. П. Демченко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип. 11. С. 106-110.

2. Логоша Б. М. Театралізована діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення у дітей середнього дошкільного віку. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 6-7 липня 2022 р.)* / за ред. Н. О. Пахальчук; О. П. Демченко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип. 11. С. 264-271.

Експериментальна база дослідження: дослідницько-експериментальна робота проводилась на базі Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 60 Вінницької міської ради» міста Вінниця. Дослідженням було охоплено 51 дитину середнього дошкільного віку.

Структура роботи: дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (66 джерел). Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки, 1 додаток загальним обсягом 1 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) / Наказ МОН України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/novij-bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-zabezpechit-pidvishennya-yiyi-yakosti-ta-vidpovidnist-mizhnarodnim-standartam-sergij-shkarlet> / (дата звернення: 20.10.2022).
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
3. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник. Київ: Слово, 2008. 256 с.
4. Богуш А. М. Теоретичні аспекти виховання мовної особистості дошкільника. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету*. Бердянськ: БДПУ, 2005. Вип. 2. С. 21-27.
5. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. Київ: Слово, 2004. 376 с.
6. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник. Київ: Слово. 2015. 704 с.
7. Василенко О. М. Теоретичні та практичні питання мовленнєвого розвитку дошкільників засобами театралізованої діяльності. *Імідж сучасного педагога*, 2017. № 6. С. 51-53.
8. Васьківська Г. О. Формування комунікативної компетентності особистості як основна проблема сучасної лінгводидактики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2016. Вип. 1(30). Т. 1. С. 33-38.

9. Вашуленко М. С. Лінгводидактичні орієнтири сучасної початкової мовної освіти в Україні. Вісник Львівського університету. Серія «Філологічна». 2010. Вип. 50. С. 57-65.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 000. / авт. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ: Перун, 2004. 1425 с.
11. Вчимося мови та розмови, або Читаємо разом / уклад. К. Л. Крутій, Н. В. Маковецька. Запоріжжя: ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2004. 368 с.
12. Вишківська В.Б., Шикиринська О.В. Організація самостійної роботи майбутніх вихователів ЗДО в умовах дистанційного навчання // Scientific Collection «InterConf», (32):with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century» (October 16-18, 2020) in Ottawa, Canada. Kyiv: SPC InterConf, 2020. p.41-45.
13. Гавриш Н. В. Структура і функції мовленнєво-творчої діяльності дошкільників: дошкільна лінгводидактика, хрестоматія / упор. А. М. Богущ, Н. В. Гавриш. Київ: Слово», 2005. 320 с.
14. Гавриш Н. В. Художнє слово і дитяче мовлення. Київ: Слово, 2005. 128 с.
15. Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.- метод. посібник. Київ: Шкільний світ, 2006. 120 с.
16. Гірняк С. П. «Мова, мовлення і мовленнєва діяльність як мовознавчі поняття». Вісник донецького національного університету. Серія: Гуманітарні науки. Донецьк: ДНУ, 2011. Вип. 1. С. 153-162.
17. Гончаренко А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: навч. метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». Київ: Світич, 2009. 160 с.
18. Горбунова Н. В. Особливості лексичної роботи в ранньому та дошкільному віці. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Педагогіка і психологія: збірник статей. Вип. 15 (2). Ялта: РВВ КГУ, 2007. С. 187-197.
19. Домрачева І. Р., Аксьонова І. О. Основи мовленнєвої діяльності: навч. посіб. Вінниця: 2018. 101 с.
20. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів / упор. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2010. 324 с.

21. Демченко О.П., Лазаренко Н.І., Любчак Л.В. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх педагогів до роботи з обдарованими дітьми. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Том 86. №6. С.123-143. URL: <http://surl.li/dehbz>
22. Зав'язун Т. Гармонійний розвиток мовлення та творчої гри основний фактор усунення труднощів комунікації у дошкільників. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ: 2013. Вип. 9. С. 59-71.
23. Зданевич Л. В. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку засобами творів живопису. Запоріжжя: ЛППС, 2009. 118 с.
24. Зозуля А. В. Театралізована діяльність як засіб мовленнєвого розвитку дошкільників. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. Ніжин: НДУ, 2015. Вип. 4, 151-157.
25. Зотова І. В. Формування мовленнєвого спілкування дошкільників в умовах різновікових груп. *Наука і освіта*. 2013. № 3. С. 67-71.
26. Зрожевська А. Я. Шляхи удосконалення методики роботи з розвитку зв'язного мовлення дошкільників. *Теорія та практика оновлення сучасної дошкільної освіти*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 50-тирічному ювілею соц.-пед. ф-ту. Донецьк: БДПУ, 2010. С. 173-176.
27. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький пед. ін-т, 2008. 325 с.
28. Калмикова Л. О. Психологія розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Київ: Либідь, 2011. 462 с.
29. Кардаш Л. В. Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. *Наукові записки Київського національного університету*: збірник наукових праць. Київ: Острозька академія, 2015. Вип. 57. С. 54-58.
30. Кардаш І. М. Розвиток мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами українського фольклору. *Науковий вісник Миколаївського державного університету*: збірник наукових праць. Педагогічні науки Миколаїв: МДУ ім. В. О. Сухомлинського, 2008. Вип. 7. С. 82-88.

31. Колосова О. В. Форми взаємодії дошкільного закладу з сім'єю у контексті формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку. *Вісник Прикарпатського університету. Івано-Франківськ.* 2013. Вип. XLVI. С. 73-77.

32. Косенко Ю. В. Основи теорії мовленнєвої комунікації: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2013. 292 с

33. Кириченко Т. (2015). Співвідношення категорій «дискурс», «текст» та «мовлення» у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки Національного університету*: збірник наукових праць. Київ: Острозька академія, 2015. Вип. 52. С. 131-133.

34. Крутій К. Л. Дошкільна лінгводидактика: словник-довідник: понад 600 термінів, понять та назв / упор. А. М. Богущ, К. Л. Крутій. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2014. 200 с.

35. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія: у 2-х ч. Частина друга. Концепція, Програма розвитку та освітні програми ДНЗ. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2009. 284 с.

36. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. 168 с.

37. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: методичний посібник. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. 208 с.

38. Крутій К. Л., Деснова І. С., Блашкова О. М. Особливості засвоєння дитиною дошкільного віку основних закономірностей граматичної будови рідної мови. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 2022. Вип. 8 (34). Ч.1. 16-28. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8\(346\)-1-16-28](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8(346)-1-16-28)

39. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навчальний посібник. Київ: Перун, 2012. 208 с.

40. Лазаренко Н.І., Колеснік К.А. Впровадження технології групової діяльності в контексті ігрового підходу організації освітнього процесу дітей дошкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* Випуск 65. 2021. С. 24-28.

41. Луцан Н. І. Теорія і практика розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Одеса, Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. 2006. 467 с.
42. Ляховець О. Театралізована діяльність у дітей дошкільного віку. *Дошкільний навчальний заклад*. 2009. № 2. С. 13-19.
43. Мушинський В. Діагностика рівня психічного розвитку дітей 4-5 років. *Психолог дошкілля*. 2013. № 3. С. 17-22.
44. Ніколаєску Е. В. Поняття «мова» і «мовлення» у сучасній лінгвістиці. *Українська мова і література*. 2007. № 4. 157-168.
45. Паласевич І. Л. Організаційно-педагогічні умови мовленнєвого розвитку дітей середнього дошкільного віку. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 35. С. 250-258.
46. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 296 с.
47. Психологічний словник найсучасніших термінів. Харків: Прапор, 2009. 672 с.
48. Скалацька Т. І. Психологія мовлення як діяльність. *Редакційна колегія*. 2017. № 4. С. 95-112.
49. Скрипник Н. І., Хом'як І. М. Лінгвофілософські засади концептуалізації поняття «мовлення». *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2021. № 7. С. 89-102.
50. Соловей О. А. Психолінгвістичні дослідження мовлення дітей дошкільного віку. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2010. №1. С. 49-51.
51. Словник іншомовних слів / укл. С. М. Морозов, Л. М. Шкаралупа. Київ: Наукова думка, 2000. 680 с.
52. Словник навчально-педагогічних понять і термінів: методичний посібник /Укл. ЛП Вовк, ГД Панченко, ОС Падалка, та ін. К.: Вид-во НПУ імені МП Драгоманова. 2001. 83 с.

53. Стежинки у Всесвіт: комплексна освітня програма для дітей раннього та передшкільного віку / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2020. 244 с.

54. Теплов Б. М., Менджерицька Д. В., Артемова Л. В., Трусова Е. Л. Театралізована діяльність як засіб художньо-мовленнєвого розвитку дошкільника. 2015. № 79 С. 56-70.

55. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ: НМЦВО, 2003. 300 с.

56. Хома Т. Поняття мови, мовлення та культури мовлення у науково-лінгвістичній літературі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. № 20. С. 173-175.

57. Чігірін О. І. (2018). Театралізована діяльність як засіб формування звязного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. Інноваційні технології в дошкільній освіті: *збірник абстрактів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (28-29 березня, 2018 року) Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2018. С. 216-219.*

58. Шапар В. Б. Психологічний тлумачний словник / уклад. В. Б. Шапар. Харків: Прапор, 2004. 640 с.

59. Шикиринська О. Технологія Web-quest у формуванні професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. с.330-333.

60. Barendt E. *Freedom of speech.* OUP Oxford. 2005. P. 189.

61. Dacey J. S. *Human Development Across the Lifespan.* 5th ed. Boston: McGraw-Hill, 2002. P. 562.

62. Danny D., Steinberg N. Sciarini. *An Introduction to Psycholinguistics* 2nd editions. London, 2013. P. 325.
63. Ehrich J. F. Vygotskian Inner Speech and the Reading Process. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*. 2006. Vol. 6. P. 12-25.
64. Gumperz J. J. The speech community. *Linguistic anthropology: A reader*, 2009. Vol. 1 (66). P. 66-73.
65. Hubbell E. R. Authenticity & technology in Montessori education. *Montessori Life*. 2006. Vol. 2. P. 16-28.
66. Kolak J., Monaghan P., & Taylor G. (2022). Language in educational apps for pre-schoolers. A comparison of grammatical constructions and psycholinguistic features in apps, books and child directed speech. *Journal of Child Language*. 2022. P. 1-27. doi:10.1017/S0305000922000198
67. Kruty K., Chorna H., Samsonova J., Kurinna A., Sorochynska O., Desnova I. Genesis of Grammatical Structure of a Preschool Child Language / *Revista Românească pentru Educație Multidimensională* Volume 14, Issue Sup1, P. 495-528. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1Sup1/563>
68. Raphael L. J., Borden G. J., Harris K. S. *Speech science primer: Physiology, acoustics, and perception of speech*. *Lippincott Williams & Wilkins*. 2007. Vol. 8. P. 378-392.
69. Santrock J. W. *Child Development*. 9th ed. Boston : McGraw-Hill College, 2001. P. 656.
70. Sapir E. *Language: An introduction to the study of speech*. Courier Corporation. 2004. P. 281.
71. Sedivy J. *Language in mind: An introduction to psycholinguistics*. *Sunderland, Massachusetts*: Sinauer Associates, 2018. P. 261.
72. Vygotsky L.S. *Thought and Language*. Cambridge: MIT. 2002. P. 576.
73. Demchenko, O., Bondar, Y., Shykyrynska, O., Komarivska, N., Lyubchak, L., Stakhova, I., & Dabizha, L. (2022). Development of youth's creative abilities schoolchildren by BYOD technology. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference May 27th-28th, (I volume)
74. Shykyrynska O. Creating interactive presentations at Genial.ly:

methodological aspect // Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices : Materials of the Monthly International Scientific and Practical Conference / Gen. Edit. Olha Prokopenko, Tallinn: Teadmus OÜ, 2021. p.31-32.

75. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O. Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting. *Society. Integration. Education*. Proceedings of the International Scientific Conference, May 28 th - 29th. Rezekne, 2021. Vol. II. P. 729-743.